

VEFA TAŞDELEN

ÇOCUK EDEBİYATINDA YALINLIK İLKESİ

*“Çocuğa anlayamayacağı sözler söylemekten sakının.
Siz açık, sade ve yalın olmaya devam edin.
Başka bir lisan kullanmanın zamanı çok geçmeden ge-
lecektir.”¹*

Giriş

Çocuk edebiyatına temel karakterini kazandıran nitelik “çocukluk”tur. Çocukluk, bu türü hem biçim, hem de içerik olarak belirler. Bu belirleme, “basitlik” ve “içtenlik” olmak üzere başlıca iki şekilde karşılık bulur. Bu makalede, birbirini tamamlayan, bu nedenle de bir arada düşünölmeleri uygun olan bu iki nitelik, “yalınlık ilkesi” altında ele alınacak, çocuk edebiyatında biçimsel yalınlığın ve içeriksel yalınlığın ne olduğu sorusu üzerinde durulacaktır.

1. Yalınlık İlkesi

Bir sanat eseri biçim ve içerik olmak üzere iki ögeden oluşur. Palmer, biçimin ve içeriğin bir dünya olarak bölünmez bir biçimde birlikte varlığa geldiklerini ve birlikte oluşturdukları bu dünyadan bağımsız hiç birinin gerçek bir varlığının olamayacağına işaret eder. Ona göre bu bütün, “anamlı bir bütün”dür.² Gerçekten de, içerik bir biçim (*form*) içinde görünüşe çıkar, biçim de kendisini oluşturan içerikle birlikte var-

lığa gelir. Sanat eseri salt içeriğe indirgenemez bir düzendir. Onu yalnızca bir anlam nesnesi olarak alırsak, yanılırız. Bu açıdan şu söylenebilir: Sanatsal bütünlük, ne söylendiği kadar nasıl söylendiğinde de ortaya çıkar. Eseri oluşturan bu iki öge arasında karşılıklı bir ilişki vardır. Onlar bir arada oluşurlar, birbirlerinden bağımsız varlığa gelmeleri mümkün değildir. Dilthey da bu iki ögenin birlikte ve bir denge içinde meydana geldiklerinden hareketle şö-

le bir çözümlemede bulunur: “Bir eserin ortaya çıkış süreci, tefekkür (*meditation*) ve tertip (*compose*) olmak üzere iki kısma ayrılır. Bir eseri sığ, yüzeysel ya da biçimsel olarak adlandırdığımızda, bu onda pek az tefekkür olduğu içindir. Biçimsizlik de, doluluktan, gereğinden fazla düşünce yoğunluklu olmaktan kaynaklanır.”³ Çocuk edebiyatında bu anlamlı, ölçülü, dengeli ve ahenkli bütünü oluşturan, biçime ve içeriğe bu türe “özgüllüğü” kazandıran özelliklerden en önemlilerini “yalınlık ilkesi” başlığı altında ele alabiliriz.